

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННІК
Оксана КОВАЛЬ
«Серпень» 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В. о. проректора
науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
«5» Серпень 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННІНОТ
Святослав ПИТЕЛЬ
«5» Серпень 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Методологія наукових досліджень»
ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма «Психологія перемовин та
медіація»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	1	1	30	15	5	6	94	150	1
Заочна	1	1	8	4	-	-	138	150	2

31.08.2023

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23.06.2023 року).

Робочу програму склав: д. психол. н., професор, професор кафедри психології та соціальної роботи **Фурман Анатолій Васильович**; д. психол. н., професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи **Гірняк Андрій Несторович**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Психологія», протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Гарант ОП «Психологія перемовин та медіація» д.психол.н., професор

Сергій ШАНДРУК

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

1. Опис дисципліни «Методологія наукових досліджень»

Дисципліна «Методологія наукових досліджень»	Галузь знань, спеціальність, ОПП, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки»	Статус дисципліни обов'язкова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	спеціальність 053 – «Психологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна - 1</i>
Кількість змістових модулів – 3	Освітньо-професійна програма – «Психологія перемовин та медіація»	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин –150	ступінь вищої освіти – магістр	Самостійна робота: <i>Денна – 94 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Індивідуальна робота – 5 год. Тренінг, КПЗ – 6 год.
Тижневих годин – 10 з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Методологія наукових досліджень»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Курс розроблений і читається для магістрів ЗВО спеціальності 053 Психологія. Його концепція обстоює взаємозалежне висвітлення чотирьох методологічних систем: а) класичної методології наукового дослідження, що широко застосовується нині при написанні дипломних і магістерських робіт, кандидатських і докторських дисертацій (проблема, об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи, організація дослідження); б) методології науково-дослідницьких програм і соціокультурний контекст, що має світове визнання як новаторські досягнення сучасної методологічної думки; в) системно-мислєдїяльнїсна методологія наукової школи Г.П. Щєдровицького, що вперше розглядає методологічну роботу як самобутню професійну діяльність специфічних змісту, функцій, організації, результатів; г) вітакультурної методології як нашого авторського проекту розв'язання актуальних проблем виживання соціальних структур і суб'єктів життєактивності шляхом переходу від методологізації до методологічного вчинку задля досягнення головного над завдання – створення у процесі культуротворення онтологічних картин бажаного майбутнього.

Мета вивчення дисципліни – забезпечити професійне оволодіння майбутніми спеціалістами принципами, технологіями і техніками проведення фундаментальних і прикладних досліджень у різних сферах суспільної практики та упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність; підвищити їхню методологічну культуру та навчити її способам колективної мислєкомунікації.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Для досягнення визначеної мети треба, щоб студенти: оволоділи системними науковими знаннями теоретико-методологічного змісту щодо можливих способів пізнання і перетворення дійсності; виробили професійні норми ефективного здійснення методологічної роботи, у т.ч. відбору, систематизації, застосування та експертизи методів, технологій і процедур наукового пізнання; особисто прийняли ідеї та ідеали, цінності і кодекси досконалої організації науково-дослідної діяльності, а також уміли критично оцінити методологічні стратегії сучасних соціально-економічних досліджень; навчилися осмислено оперувати категоріями, поняттями і фактами під час методологічного обґрунтування дослідницьких програм і проектів, процедур і технік.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування за спеціальністю 053 Психологія та базових знань першого (бакалаврського) рівня.

2.5. Результати навчання:

- здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів;
- розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість;
- доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
- вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Методологія як система раціональних знань про методи і засоби пізнання і перетворення дійсності

Тема 1. Поняття «методологія» і «метод» та їх зміст, структура, обсяг

Роль і значення методології у розвитку сучасної науки. Сутність поняття “методологія”. Методологія як вчення і наука про метод пізнання і перетворення світу. Методологія як основа професійної мислєдїяльності. Нормативна і дискриптивна методологія. Науковий зміст поняття “метод”. Метод як конкретно-історичний спосіб освоєння дійсності. Загальна класифікація методів наукового дослідження. Експериментальні і допоміжні, філософські, загальнонаукові і спеціально-наукові, однозначно-детерміновані та імовірнісні методи.

Тема 2. Методологія як система наукових методів і прийомів, організаційних процедур і пошукових технік

Методологічна організація наукового дослідження. Поняття про предмет методологічного аналізу. Теоретичні і прикладні, основні та додаткові методи наукового дослідження. Звичайне та інструментальне спостереження. Лабораторний і природний експерименти. Методи тестування, опитування, бесіди, аналізу продуктів діяльності, мисленнєвого експериментування, наукового проектування, прогностного моделювання, анкетування, кількісного і якісного аналізу даних. Структура монографічного дослідження та її аналіз: вступ, основна частина та її розділи, висновки,

список використаних джерел та додатки. У вступі обґрунтовуються: актуальність теми та сутність проблеми, зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, мета і завдання, об'єкт і предмет, гіпотеза і методи дослідження, наукова новизна і практичне значення одержаних результатів, особистий внесок автора, апробація результатів та ключові слова.

Змістовий модуль 2.

Фундаменталії філософії науки і варіативність наукових методологій

Тема 3. Методологія науки і методологічна робота у сфері пізнавальної творчості

Науковознавство і методологія науки як сфери духовного виробництва суспільства. Теоретична, методологічна, проектна та експериментальна види роботи у сфері наукового пізнання, їх сутнісні ознаки, взаємодоповнення і відмінності. Аналіз професійних функцій теоретика, методолога, проектувальника та експериментатора. Основні характеристики професійної методологічної роботи та їх змістовий аналіз. Принципи та закономірності наукової творчості.

Тема 4. Класифікація методологій філософії науки і фундаментальне експериментування

Методологічна рефлексія у науково-дослідній діяльності. Методологічний аналіз і методологічна експертиза (оцінка). Індуктивізм, конвенціоналізм, фальсифікаціоналізм та історизм як основні методологеми філософії науки. Поняття про фундаментальний експеримент. Принципи, умови та засоби фундаментального експериментування в гуманітарній сфері суспільства. Морально-етичний кодекс дослідника.

Змістовий модуль 3.

Методологія наукових дослідницьких програм та її прикладні можливості

Тема 5. Методологія науково-дослідницьких програм і суспільна практика

Теорія, методологія, технологія і практика як галузі науки, їх особливості та взаємодоповнення. Модель взаємозумовленого генезису науки і практики. Поняття про науковий план і науковий проект. Науково-дослідна програма як найвищий рівень розвитку сучасної науки. Так звані тверде ядро і захисний пояс науково-дослідної програми. Соціокультурний контекст розвитку науково-дослідницьких програм.

Тема 6. Методологія наукових досліджень у сфері економіки

Особливості наукових досліджень в економіці. Аналіз основних підсистем методології економічного дослідження на абстрактному рівні теоретичного аналізу. Філософські і загальнонаукові принципи, закони і категорії діалектики, економічні закони і категорії, дисциплінарні та міждисциплінарні методи як основні структурні підсистеми діалектичного

дослідження в економічній теорії. Суб'єкт та об'єкт, суб'єктивне й об'єктивне в економічному дослідженні.

Тема 7. Методологія наукових досліджень у сфері освіти

Національна доктрина розвитку освіти в Україні. Соціально-культурна парадигма розвитку освіти та її методологічний аналіз. Порівняння традиційної та інноваційної освітніх систем. Фундаментальний соціально-психологічний експеримент у системі освіти України та його результати. Універсальна структура програми дослідно-експериментальної роботи інноваційного освітнього закладу. Умови практичної реалізації фундаментального експерименту в навчально-виховних закладах.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Методологія наукових досліджень»

Денна форма навчання

	Кількість годин						
	Лекції	Практ. заняття	ІРС	СРС	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи	
Змістовий модуль 1. МЕТОДОЛОГІЯ ЯК СИСТЕМА РАЦІОНАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПРО МЕТОДИ І ЗАСОБИ ПІЗНАННЯ І ПЕРЕТВОРЕННЯ ДІЙСНОСТІ							
Тема 1. Поняття “методологія” і “метод” та їх зміст, структура, обсяг	4	2	-	13	2	Поточне опитування, реферати, тестування	
Тема 2. Методологія як система наукових методів і прийомів, організаційних процедур і пошукових технік	4	2	1	14			
Змістовий модуль 2. ФУНДАМЕНТАЛІ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ І ВАРІАТИВНІСТЬ НАУКОВИХ МЕТОДОЛОГІЙ							
Тема 3. Методологія науки і методологічна робота у сфері пізнавальної творчості	4	2	2	13	2		
Тема 4. Класифікація методологій філософії науки і фундаментальне експериментування	4	2		14			
Змістовий модуль 3. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОГРАМ ТА ЇЇ ПРИКЛАДНІ МОЖЛИВОСТІ							
Тема 5. Методологія науково-дослідницьких програм і суспільна практика	4	2	-	13	2	Поточне опитування, реферати, тестування	
Тема 6. Методологія наукових досліджень у сфері економіки	4	2	1	14			
Тема 7. Методологія наукових досліджень у сфері освіти	6	3	1	13			
Разом	30	15	5	94	6		

Заочна форма навчання

Тема	Лекції	Практ. заняття	СРС
------	--------	----------------	-----

Змістовий модуль 1. МЕТОДОЛОГІЯ ЯК СИСТЕМА РАЦІОНАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРО МЕТОДИ І ЗАСОБИ ПІЗНАННЯ І ПЕРЕТВОРЕННЯ ДІЙСНОСТІ			
Тема 1. Поняття “методологія” і “метод” та їх зміст, структура, обсяг	1	1	20
Тема 2. Методологія як система наукових методів і прийомів, організаційних процедур і пошукових технік	1	-	20
Змістовий модуль 2. ФУНДАМЕНТАЛІ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ І ВАРІАТИВНІСТЬ НАУКОВИХ МЕТОДОЛОГІЙ			
Тема 3. Методологія науки і методологічна робота у сфері пізнавальної творчості	1	-	20
Тема 4. Класифікація методологій філософії науки і фундаментальне експериментування	1	1	20
Змістовий модуль 3. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОГРАМ ТА ЇЇ ПРИКЛАДНІ МОЖЛИВОСТІ			
Тема 5. Методологія науково-дослідницьких програм і суспільна практика	2	1	20
Тема 6. Методологія наукових досліджень у сфері економіки	1	-	18
Тема 7. Методологія наукових досліджень у сфері освіти	1	1	20
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема. Поняття “методологія” і “метод” та їх зміст, структура, обсяг.

Питання для обговорення:

1. Методологічна організація суспільно-гуманітарних наук (економіка, соціологія, психологія, політологія, педагогіка).
2. Визначення предмета і методу вищеназваних наук.
3. Науковий метод як синтез окремої методології, методики і прийомів дослідження.
4. Класифікаційні схеми методів наукового дослідження та їх інтерпретація.

Практичне заняття № 2

Тема. Методологія як система наукових методів і прийомів, організаційних процедур і пошукових технік.

Питання для обговорення:

1. Технологічний цикл дослідницьких дій науковця під час пізнання явищ дійсності:
  - а) перший етап – вибір предмета дослідження та первинний аналіз його сутності,
  - б) другий етап – теоретичне дослідження, або теоретизація предмета,
  - в) третій етап – емпіричне дослідження сутності предмета,
  - г) четвертий етап – аналіз, інтерпретація та тлумачення змістовних та формально-логічних даних наукового пошуку.
2. Методи наукового проектування та моделювання, їх сутність і сфера застосування.

Практичне заняття № 3

Тема. Методологія науки і методологічна робота у сфері пізнавальної творчості

Питання для обговорення:

1. Дослідження інтелектуального розвитку з допомогою фундаментальних тестів:
  - інструкція до тесту,
  - процедура тестування,
  - первинна кількісна обробка результатів обстеження,
  - статистична і якісна обробка результатів обстеження,
  - формулювання висновків і рекомендацій.
2. Методологічна оцінка IQ-показника.

Практичне заняття № 4

Тема. Класифікація методологій філософії науки і фундаментальне експериментування

Питання для обговорення:

1. Дослідження соціального розвитку з допомогою опитувальників та анкет:
  - інструкція до опитувальників,
  - процедура опитування (анкетування) та правила заповнення бланків відповідей,
  - первинна кількісна обробка результатів опитування,
  - нормування результатів опитування,
  - якісна обробка результатів та інтерпретація кількісних показників,
  - формулювання висновків і рекомендацій.
2. Методологічний аналіз дослідницьких стратегій.

Практичне заняття № 5

Тема. Методологія науково-дослідних програм і суспільна практика

Питання для обговорення:

1. План фундаментального соціально-психологічного експерименту:
  - вибір і формулювання наукової проблеми,
  - визначення мети, об'єкта і предмета дослідження,
  - формулювання низки гіпотез і завдань дослідження,
  - визначення незалежної і залежної змінних,
  - набір методів дослідження,
  - технологія науково-дослідницької діяльності,
  - одержані результати та їх наукова інтерпретація,
  - наукова новизна і практична значущість результатів,
  - висновки, узагальнення, рекомендації.
2. Логіка наукового дослідження як завершена послідовність постановки і розв'язку актуальних проблем, обґрунтування й доведення гіпотез.

Практичне заняття № 6

Тема 6. Методологія наукових досліджень у сфері економіки

Питання для обговорення:

1. Аналіз сучасної економічної ситуації в Україні.
2. Методологічне обґрунтування стратегій економічного розвитку.

3. Аргументований вибір оптимальної політ економічної стратегії розвитку країни.
4. Науковий прогноз щодо перспектив економічного зростання України.
5. Програма виходу України з економічної кризи, створена шляхом змодельованої колективної миследіяльності.

Практичне заняття № 7

Тема. Методологія наукових досліджень у сфері освіти

Питання для обговорення:

1. Методологія наукового проектування інноваційних освітніх систем і технологій:
  - стратегія, тактика, технологія, методика і техніка проектування та їх взаємодоповнення,
  - науковий проект як детальний опис досліджуваної реальності (об'єкта, предмета), втілення якого дає змогу експериментально змодельовати цю реальність,
  - порівняльна характеристика традиційної та інноваційної моделей освіти
2. Стратегії управління реформування системи освіти “згори” і “знизу” та умови їх взаємодоповнення.

заочна форма навчання

Практичне заняття № 1

Тема. Поняття “методологія” і “метод” та їх зміст, структура, обсяг.

Питання для обговорення:

1. Методологічна організація суспільно-гуманітарних наук (економіка, соціологія, психологія, політологія, педагогіка).
2. Визначення предмета і методу вищеназваних наук.
3. Науковий метод як синтез окремої методології, методики і прийомів дослідження.
4. Класифікаційні схеми методів наукового дослідження та їх інтерпретація.

Тема. Класифікація методологій філософії науки і фундаментальне експериментування

Питання для обговорення:

1. Дослідження соціального розвитку з допомогою опитувальників та анкет:
  - інструкція до опитувальників,
  - процедура опитування (анкетування) та правила заповнення бланків відповідей,
  - первинна кількісна обробка результатів опитування,
  - нормування результатів опитування,
  - якісна обробка результатів та інтерпретація кількісних показників,
  - формулювання висновків і рекомендацій.
2. Методологічний аналіз дослідницьких стратегій.

Практичне заняття № 2

Тема. Методологія науково-дослідних програм і суспільна практика

Питання для обговорення:

1. План фундаментального соціально-психологічного експерименту:
  - вибір і формулювання наукової проблеми,
  - визначення мети, об'єкта і предмета дослідження,
  - формулювання низки гіпотез і завдань дослідження,
  - визначення незалежної і залежної змінних,
  - набір методів дослідження,
  - технологія науково-дослідницької діяльності,
  - одержані результати та їх наукова інтерпретація,
  - наукова новизна і практична значущість результатів,
  - висновки, узагальнення, рекомендації.
2. Логіка наукового дослідження як завершена послідовність постановки і розв'язку актуальних проблем, обґрунтування й доведення гіпотез.

Тема. Методологія наукових досліджень у сфері освіти

Питання для обговорення:

1. Методологія наукового проектування інноваційних освітніх систем і технологій:
  - стратегія, тактика, технологія, методика і техніка проектування та їх взаємодоповнення,
  - науковий проект як детальний опис досліджуваної реальності (об'єкта, предмета), втілення якого дає змогу експериментально змодельовати цю реальність,
  - порівняльна характеристика традиційної та інноваційної моделей освіти
2. Стратегії управління реформування системи освіти “згори” і “знизу” та умови їх взаємодоповнення.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

КПЗ виконується студентами у формі аналізу та інтерпретації тестових завдань та результатів ділових ігор, що стосуються курсу. Для цього розроблено ряд тестів, ігор, тренінгів, практикумів.

Варіанти КПЗ

1. Класифікаційні схеми методів наукового дослідження та їх інтерпретація.
2. Методи наукового проектування та моделювання, їх сутність і сфера застосування.
3. Методологічна оцінка IQ-показника.
4. Дослідження соціального розвитку за допомогою опитувальників
5. Дослідження соціального розвитку за допомогою анкет:
6. План фундаментального соціально-психологічного експерименту:
7. Програма виходу України з економічної кризи, створена шляхом змодельованої колективної мислєдїяльності.
8. Стратегії управління реформування системи освіти “згори” і “знизу”

- та умови їх взаємодоповнення.
9. Умови практичної реалізації фундаментального експерименту в навчально-виховних закладах.
  10. Науково-дослідна програма як найвищий рівень розвитку сучасної науки.
  11. Принципи та закономірності наукової творчості.
  12. Структура монографічного дослідження та її аналіз: вступ, основна частина та її розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.
  13. Експериментальні методи.
  14. Допоміжні методи.
  15. Філософські методи.
  16. Загальнонаукові та спеціально-наукові методи.
  17. Однозначно-детерміновані та імовірнісні методи.

7. Самостійна робота студентів

№ п/п	Тема
1	Поняття “методологія” і “метод” та їх зміст, структура, обсяг
2	Методологія як система наукових методів і прийомів, організаційних процедур і пошукових технік
3	Методологія науки і методологічна робота у сфері пізнавальної творчості
4	Класифікація методологій філософії науки і фундаментальне експериментування
5	Методологія науково-дослідницьких програм і суспільна практика
6	Методологія наукових досліджень у сфері економіки
7	Методологія наукових досліджень у сфері освіти
Разом	

8. Тренінг з дисципліни

Тематика: Написання тез. Робота над написанням статей.

1. Одним із видів наукового підходу до практичних завдань курсу є написання тез. *Тези* — це дуже чітко і коротко сформульовані основні положення наукової роботи, доповіді, повідомлення, статті. Значення таких положень у тому, що весь великий, а іноді і громіздкий матеріал дається у вигляді коротких, послідовних формулювань.

Написання тез формує у студентів здатність самостійно мислити, аналізувати а також сприяє накопиченню досвіду вивчення та критичного аналізу наукової літератури. Обсяг тез повинен бути не меншим ніж три сторінки друкованого тексту. Можливе оформлення, як рукописним текстом так і друкованим, на білих стандартних аркушах паперу обсягом 3 сторінки.

2. Робота над статтями.

Для майбутнього вченого важливо оволодіти технікою написання статей і підготовки доповідей на конференціях не тільки з точки зору задоволення вимог стосовно кількості та рівня публікацій, а й з позицій сприйняття їх

слухачами та читачами. Це зобов'язує до певної логіки побудови доповіді чи статті, високої вимогливості до їх форми, стилю і мови.

Опублікувати статтю – означає зробити даний матеріал надбанням фахівців для використання в їхній роботі. Для написання статті передусім треба розробити план. Для статті план має виглядати так:

1) вступ – постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими практичними завданнями (5-10 рядків);

2) останні дослідження і публікації, на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття (звичайно ця частина статі становить близько 1/3 сторінки); її можна назвати «вихідні передумови»;

3) формулювання цілей статті (постановка завдання); вказаний розділ вельми важливий, бо з нього читач визначає корисність для себе пропонованої статті; мета статті впливає з постановки загальної проблеми і огляду раніше виконаних досліджень, тобто дана стаття має на меті ліквідувати якісь «білі плями» у загальній проблемі (5-10 рядків);

4) виклад власне матеріалу дослідження. Невеликий обсяг статті потребує виділення головного у матеріалах дослідження;

5) на закінчення наводяться висновки з даного дослідження і стисло подаються перспективи подальших розвідок у цьому напрямку.

3. Представлення результатів власних досягнень у вигляді готової тези чи статті

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота, індивідуальна робота, метод опитування, тестування, ситуативне моделювання, ділові ігри, виконання КППЗ, підготовка і презентація проектів.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Методологія наукових досліджень” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- наскрізні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- модульна контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюють конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Методологія наукових досліджень” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для екзамену

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час занять (4 тем по 10 балів = 40 балів). 2. Письмова робота 60 балів	1. Усне опитування під час занять (3 тем по 10 балів = 30 балів). 2. Письмова робота 70 балів	1. Написання КПЗ, яке включає: написання тез та оформлення згідно вимог = 60 балів 2. Захист КПЗ = 30 балів 3. Оцінка за тренінг = 10 балів	1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 40 балів. У підсумку 80 балів. 2. Розв'язання 10 тестів по 2 бали = 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-7
2	Проекційний екран	1-7

3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1-7
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-7
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	1-7
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-7
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-7
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-7
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-7

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Балл Г.О. Раціогуманістична орієнтація в методології людинознавства. Київ: Вид. ПП "СКД", 2017. 204 с.
2. Вітакультурна методологія. До 25-річчя наукової школи професора А. В. Фурмана: колективна монографія. Тернопіль: ТНЕУ. 2019. 980 с.
3. Гірняк А.Н., Гірняк Г.С. Методологічне обґрунтування психологічних змінних емпіричного дослідження ефективності модульно-розвивальної взаємодії. *Психологія і суспільство*. 2021. № 2. С. 177–191.
4. Гірняк А.Н., Гірняк Г.С. Методологічна модель психологічного пізнання модульно-розвивальної освітньої взаємодії. *Психологічний часопис*. 2022. Том 8. Випуск 1 (57). С. 49-60.
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Право, 2017. 448 с.
6. Євтушенко М, Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб.. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
7. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид.. Київ: Алерта, 2019. 492 с.
8. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
9. Осадча А. Б. Євтушенко В. М. Показники реалізації пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень. *Наука, технології, інновації*. 2018. № 1. С. 23-36.
10. Методологія і психологія гуманітарного пізнання: колективна монографія. До 25-річчя наукової школи професора А.В. Фурмана. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 998 с.
11. Соболев Х.С., Петровська Н.І., Гуняк О. М. Методологія і принципи наукових досліджень: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. 92 с.
12. Фурман А. В. Ідея і зміст професійного методологування: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 378 с.
13. Фурман А.В. Методолог – професія майбутнього. *Психологія і суспільство*. 2016. №1. С. 16-42.
14. Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Рівне: Вид-во НУВГП, 2016. 151 с.
15. Bagele Chilisa. *Indigenous Research Methodologies (NULL)*. 2019. 392p.
16. David L. Gast, Jennifer R. Ledford. *Single Case Research Methodology*. 2018. 436 p.

17. Runjit Kumar. Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginner. 2019. 528 p.
18. Francis C. Dane. Evaluating Research: Methodology for People Who Need to Read Research. SAGE Publications, Inc; 2 edition. 2017 280 p.
19. Shona McCombes. How to write a research methodology. 2019. URL: <https://www.scribbr.com/dissertation/methodology>
20. Scientific methods. The American Heritage Dictionary of the English Language, 4th edition URL:<http://www.answers.com/topic/scientific-method>
21. Walliman, Nicholas. Research methods: the basics/ 2nd edition. Abingdon. Oxon; New York, NY: Routledge. 2018. 328 p.